

‘Je wordt rustig zodra je muziek hoort aankomen’

Het begon met maandelijks concerten van twee cellisten op één instrument voor patiëntjes in het Wilhelmina Kinderziekenhuis in Utrecht. Inmiddels telt Muziek aan Bed achttien cellisten die jaarlijks ruim vierhonderd keer optreden in ziekenhuizen en zorgcentra in het hele land.

JOB VAN SCHAİK

‘Als je de muziek in de gang hoort aankomen, word je rustig’, vertelt IC-verpleegkundige Jolanda Hofman, bij het jubileumconcert van Team Noord van Muziek aan Bed, zondagavond in het Groninger Martini Ziekenhuis. „Dat doet het al met ons. Laat staan wat het met onze patiënten doet.”

Dat muziek een helende werking kan hebben, is bekend. De mini-optredens van de cellisten van Muziek aan Bed, die langs de afdelingen gaan om een paar liedjes te spelen voor individuele patiënten, maken dat gegeven concreet.

„Muziek doorbreekt de angsten”, vertelt Hofman. „Vaak is er minder pijnstilling of slaapmedicatie nodig na zo’n concertje.”

Het begon met concerten voor kinderen, maar inmiddels worden alle afdelingen van de ziekenhuizen bezocht. „En we spelen ook in verzorgingstehuizen voor mensen met dementie”, zegt oprichtster Tjakina Oosting. „In Drachten bijvoorbeeld, bij ZuidOostZorg. Dat noemen we Muziek aan Tafel. We gaan binnenkort ook naar Dokkum.”

In Groningen vinden jaarlijks ongeveer honderd concerten plaats, waarvan dit jaar 36 in het Martini Ziekenhuis. „Ook de komende drie jaar zijn het er 36”, vertelt Hilda Grave, eventmanager van het ziekenhuis. Zij heeft de Stichting Vrienden van het Martini Ziekenhuis ervan overtuigd dat structurele ondersteuning loont. „De stichting financiert zaken die vanuit de reguliere zorg gelden niet worden gedekt. Al zou dat eigenlijk best mogen, want het werkt.”

Het is geen vrijwilligerswerk, zegt

initiatiefnemer Oosting. „Wij zijn professionals. Artsen zonder Grenzen vraag je ook niet om met amateur-dokters te komen.” Muziek aan Bed doet ook aan onderzoek en kennisontwikkeling. Oosting: „Er komt veel bij kijken. Hoe bed je de concerten in? Hoe betrek je de familie erbij? En de begeleiding?”

De achttien cellisten van Muziek aan Bed hebben inmiddels ruim vijftig liedjes op het repertoire staan, uit alle muzikale genres. Oosting: „Je moet alles afstemmen op de kamer, scannen hoe iemand erbij ligt. Dat bepaalt welke muziek we spelen.” In het personeelsrestaurant van het Martini Ziekenhuis klinken tijdens het jubileumconcert verscheidene voorbeelden.

Esther de Boer en Rivke van der Staak spelen en zingen *Dikker-tje Dap*. De keuze voor één cello is een bewuste. „Het maakt het allemaal wat lichter, want het is al zo heftig”, zegt Van der Staak. „Het kan een patiënt een opgelaten gevoel geven als je met z’n tweeën een kamer binnenkomt”, zegt De Boer. „Samen spelen op één cello is zo’n gek gezicht dat je dat vergeet.”

Het is moeilijk werk. Alle liedjes moeten uit het hoofd geleerd worden. Er moeten arrangementen worden gemaakt. „En je moet de patiënten goed in de gaten houden en kunnen aanvoelen”, zegt Oosting. „Een goed contact met de verpleegkundi-

gen is ook belangrijk. Je moet weten wat er speelt. Als er een kamer verderop iemand op sterven ligt, moet je daar rekening mee houden.”

De beloning is vaak groot, ook voor de musici. Celliste Alexandra Vierkant vertelt over de keer dat ze voor een doof meisje speelde, uit een Arabische familie die geen Nederlands sprak. „We gaven haar een ballon in handen. Daarmee kun je de trillingen van de muziek voelen. Ze kwam tot rust. Ze had voor het eerst muziek echt kunnen voelen.”

Omdat zorgverzekeraars Muziek aan Bed niet vergoeden, is het steeds een strijd om de financiering rond te krijgen, vertelt Oosting, zeker nu de vraag toeneemt. „We hebben ontzettend behoefte aan steun. Ziekenhuizen betalen een deel van de kosten, de rest komt uit sponsoring en van donateurs.”

Daarom is de stichting heel blij met de nieuwe ambassadeur, John Verhoeven, alias Mercy John, bekend van de Top 2000-hit *Rollercoaster*. „Ik werd benaderd over de rechten omdat ik dat nummer samen met Danny Vera heb geschreven”, vertelt Verhoeven. „De vraag was of ze dat mochten gebruiken. Tot dan kende ik Muziek aan Bed niet.”

Het raakte een gevoelig snaar bij de muzikant, wiens jongste zoon ooit een maand op de kinder-IC lag. „Ik voelde me machteloos tot een internist vroeg of ik niet wat liedjes kon spelen voor mijn zontje en de anderen op de IC. Dat was magisch.”

Het leidde niet alleen tot een ambassadeurschap. Verhoeven schreef ook liedje voor het twaalfenhalfjarig jubileum: *What music can do*. Hij speelt het in Groningen met de zes cellisten van Team Noord. Oosting: „We gaan het ook opnemen en hopen dat het een enorme hit wordt!”

Muziek aan Bed al twaalfenhalf jaar actief in zorgcentra en ziekenhuizen

Esther de Boer (achter) en Rivke van der Staak spelen op één cello in het Martini Ziekenhuis. FOTO JAN WILLEM VAN VLIET